

Toetsingsadvies over het
milieueffectrapport
Diepinfiltratie Zuid-Holland West

10 april 1998

286-138

commissie voor de milieueffectrapportage

Provincie Zuid-Holland
Directie Water en Milieu
Postbus 90602
2509 LP DEN HAAG

uw kenmerk
DWM 147604

uw brief
d.d. 29 januari 1998

ons kenmerk
U193-98/Vh/vB/bj/286-141

onderwerp
Toetsingsadvies over het
milieueffectrapport Diepinfiltratie
Zuid-Holland West

doorkiesnummer
(030) 234 76 51

Utrecht,
10 april 1998

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over het milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Diepinfiltratie Zuid-Holland West. Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag te zijner tijd het (ontwerp-)besluit en de evaluatiedocumenten krijgt toegestuurd.

drs. L. van Rijn-Vellekoop
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Diepinfiltratie Zuid-Holland West

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Diepinfiltratie Zuid-Holland West

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het milieueffectrapport over
Diepinfiltratie Zuid-Holland West,

uitgebracht aan Provincie Zuid-Holland door de Commissie voor de milieueffectrapportage;
namens deze,

de werkgroep m.e.r. Diepinfiltratie Zuid-Holland West,

de secretaris

N. v. Buren

drs. R.A.A. Verheem
namens deze,
dr. N.W.M. van Buren

de voorzitter

drs. L. van Rijn-Vellekoop

Utrecht, 10 april 1998

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. Inleiding	1
2. Oordeel over het MER	2
2.1 Algemeen	2
2.2 Toelichting op het oordeel	2
2.3 Kanttekeningen	3
3. Opmerkingen over het MER en aanbevelingen	4
3.1 In beeld brengen waterverbruik	4
3.2 Aanvullende maatregelen	4
3.3 Benutten van potenties	5
3.4 Compensatie	5
3.5 Regeneratieprojecten	6
3.6 Monitoring en evaluatie	6
3.6.1 Hydrologische monitoring	6
3.6.2 Ecologische monitoring	7
4. aanbevelingen voor verbeteringen in toekomstige MER'en	8
4.1 "Black box" gevoel	8
4.2 Onderbouwing gewichten	8
4.3 Methodologische onjuistheden	9
4.4 Gevolgen onjuistheden	10
4.5 Aanbevelingen voor toepassing van MCA	10

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 7 januari 1998, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in Staatscourant nr 23 d.d. 4 februari 1998
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

De N.V. Duinwaterbedrijf Zuid-Holland (DZH) heeft het voornemen circa 25 miljoen m³ aan diepinfiltratiecapaciteit te realiseren¹], verspreid over een aantal locaties in een gebied tussen de Leidse en de Haagse stadsregio's, Katwijk, de Noordzeekust en Rijksweg A4.

Bij de brief van 7 januari 1998²] heeft Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde milieueffectrapport (MER). Het MER is op 9 februari 1998 ter inzage gelegd³]. Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.⁴]. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

Bij de toetsing heeft de Commissie de via het bevoegde gezag ontvangen inspraakreacties en adviezen betrokken⁵]. Voor zover relevant in het kader van het advies wordt er met voetnoten naar verwezen⁶].

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER⁷], zoals vastgesteld in juli 1990;
- op eventuele onjuistheden⁸];
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER⁹].

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen, en gaat zij na welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij het besluit over de vergunning in het kader van de Grondwaterwet.

Is dat naar haar mening niet het geval, dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Overige tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

1 Hiervan is 14,7 miljoen m³ bestemd voor de dekking van de toename van het waterverbruik tot 2006, 2,5 miljoen m³ voor de compensatie van geplande vermindering van oppervlaktewatercapaciteit; de overige capaciteit is bestemd als reserve. Overigens werd in de startnotitie voor dit voornemen nog uitgegaan van 35 miljoen m³. Dit is echter teruggebracht naar 25 miljoen m³ vanwege kleinere groei drinkwaterbehoefte, kleinere reductie van oppervlakte-infiltratiecapaciteit en langere voorbereidingstijd voor diepinfiltratiesystemen.

2 Zie bijlage 1.

3 Zie bijlage 2.

4 Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

5 Wm, artikel 7.26, lid 2.

6 Voor een overzicht van de reacties zie bijlage 4.

7 Wm, artikel 7.23, lid 2.

8 Wm, artikel 7.23, lid 2.

9 Wm, artikel 7.10.

Hierbij constateert de Commissie overigens, dat de keuze om tussentijds twee locaties te vergunnen, de mogelijkheden voor het samenstellen van alternatieven in de tweede fase belangrijk beperkt heeft (dit is met name het geval door de keuze voor Berkheide). In het MER wordt geen motivering gegeven op milieuargumenten voor de selectie van deze twee locaties. Dit is echter geen essentiële tekortkoming, omdat de besluitvorming over de twee locaties niet m.e.r.-plichtig is.

Ook wordt uit het MER niet duidelijk waarom aan het eind van fase 1 de volgens het MER op milieuaspecten gunstig scorende locatie Ganzenhoek is afgevallen. De Commissie heeft inmiddels begrepen dat de uit milieuoogpunt ongunstige ligging van de locatie, tussen twee regeneratiegebieden, in hiervoor de argumentatie is. Tot deze twee regeneratieprojecten is pas na afronding van fase 1 besloten, zodat deze informatie in het hoofdrapport over fase 1 abusievelijk niet meer opgenomen is. Het aanwijzen van de twee gebieden heeft geen gevolgen voor de afweging van andere locaties, omdat de in het voorkeursalternatief voorgestelde locaties niet in de nabijheid van de regeneratiegebieden liggen.

2.3 Kanttekeningen

Onderlinge beïnvloeding locaties

Bij het samenstellen van voorkeurs- en meest milieuvriendelijk alternatief (de zogenaamde 'clusters') in de tweede fase is uitgegaan van de scores van de afzonderlijke locaties. Hierbij heeft de onderlinge beïnvloeding tussen de locaties geen rol gespeeld.

Bij het beoordelen van de effecten van clusters is deze beïnvloeding wel meegenomen. Dit leidt ertoe dat de aanvankelijk zonder onderlinge beïnvloeding ingeschatte negatieve effecten van het voorkeursalternatief 15 % lager uitvallen. Bij het meest milieuvriendelijke alternatief is dit 4%¹¹].

Het is daarmee duidelijk dat het te verwachten cluster-effect substantieel is. Omdat dit effect niet meegewogen is bij het samenstellen van alternatieven, wordt uit het MER niet duidelijk in hoeverre tot andere alternatieven was gekomen, indien dit wel was gebeurd.

Toepassing MCA

In het MER wordt de MCA naar de mening van de Commissie op enkele punten onjuist toegepast. Als belangrijkste twee zijn te noemen¹²):

1. In het MER fase 1 worden alle effecten op een schaal van 0 tot 9 uitgedrukt, ongeacht of het om kleine of grote effecten gaat. Dit leidt tot een overwaardering van zeer kleine effecten (in het MER fase 2 is deze tekortkoming onderkend, want daar wordt dit ondervangen door de scores van 0 tot 9 te relateren aan een absolute schaal).
2. Als input voor de MCA worden effecten per miljoen m³ te winnen water gebruikt. Dat wil zeggen dat effecten op locaties met een grote capaciteit door

11 Geconstateerd wordt dat door dit 'cluster-effect' het voorkeursalternatief dus uiteindelijk zelfs milieuvriendelijker zou kunnen zijn dan het meest milieuvriendelijke alternatief.

12 Zie hoofdstuk 4 van dit advies voor een uitgebreidere bespreking en aanbevelingen.

3.2 Aanvullende maatregelen

Alternatieven zijn vooral beschreven als verzamelingen locaties. Echter, uitgaande van deze locaties zijn aanvullende maatregelen mogelijk gericht op milieuwinst, bijvoorbeeld ten aanzien van bedrijfsvoering, mitigatie of maatregelen gericht op natuurbeheer of -ontwikkeling (anders dan compensatie). Deze worden in het MER niet concreet beschreven¹⁴). Naar de mening van de Commissie dienen dit soort maatregelen echter integraal onderdeel van het voornemen te zijn (in ieder geval van het meest milieuvriendelijke alternatief).

■ De Commissie beveelt aan bij vergunningverlening de benodigde aanvullende maatregelen nader in te vullen, waarbij een relatie wordt gelegd met de compensatieplannen.

3.3 Benutten van potenties

Bij het beschrijven van aanvullende maatregelen gericht op natuurontwikkeling is het benutten van potenties een aandachtspunt. De Commissie constateert dat deze in het MER geen duidelijke rol hebben gespeeld. Ecologische effecten zijn vooral gewaardeerd met als uitgangspunt het handhaven van de huidige flora en fauna. De mogelijkheden om vervangende en mogelijk waardevollere natuur te creëren - bijvoorbeeld bij hogere waterstanden kan naaldbos afsterven (in het MER negatief beoordeeld), maar kan nat struweel ontstaan (had tot een positieve beoordeling in het MER kunnen leiden) - zijn niet in kaart gebracht.

Een tweede aandachtspunt is het baseren van aanvullende maatregelen op een visie op de gewenste biodiversiteit van het *hele* duingebied. In het MER wordt de nadruk gelegd op een beoordeling van de biodiversiteit van deelgebieden.

■ De Commissie beveelt aan maatregelen voor natuurontwikkeling, behalve op handhaven van bestaande waarden, ook op het benutten van potenties te richten en deze daarbij te baseren op een visie op de gewenste biodiversiteit van het duingebied als geheel.

3.4 Compensatie

In het MER wordt ervoor gekozen bij het invullen van de compensatieverplichting alleen vergravingschade in vooral droge duingebieden te compenseren. Dit leidt tot een compensatie van relatief beperkte omvang (2,3 ha¹⁵)), waarbij gestreefd wordt naar de ontwikkeling van voedselarme natte duinvalleivegetaties door afplaggen van de voedselrijke top laag. Naar de mening van de Commissie is het echter effectiever voor dit soort schade een project te kiezen waarin natuurlijke processen in het duingebied worden versterkt door verstuuivingsmogelijkheden te benutten.

14 Zie ook reactie 1 (bijlage 4).

15 Zie ook reactie 1 (bijlage 4).

3.6 Monitoring en evaluatie

3.6.1 Hydrologische monitoring

De Commissie heeft begrepen dat, voorafgaande aan realisatie van de waterwinning op de betreffende locaties, er geen pompproeven zullen worden gedaan. De motivering hiervoor is dat op grond van de bestaande modellen voldoende inzicht is in de hydrologische situatie ter plekke en de gevolgen van diepinfiltratie hierop. Hierbij wordt aangenomen dat bij de berekening van de hydrologische gevolgen van diepinfiltratie, de effecten van onnauwkeurigheden van modelparameters grotendeels tegen elkaar wegvallen als gevolg van het 'superpositieprincipe'.

Naar de mening van de Commissie is dit echter niet terecht: het zijn uitsluitend de vaste peilen (oppervlaktewater, randstijghoogtes) en vaste fluxen (onttrekkingen, injecties, neerslag) van het ijkmodel die geen invloed hebben op de berekende effecten van diepinfiltratie. Bovendien is de heterogeniteit van de geologische formaties groot en kunnen de hydraulische eigenschappen van de ondergrond op lokale schaal sterker van de modelwaarden afwijken dan waarmee bij de gevoeligheidsanalyse is gerekend.

Dit betekent dat pas na inrichting van de locaties en effectuering van de winning, duidelijk zal worden in hoeverre aannames juist zijn geweest en een locatie geschikt is voor de voorgestelde wincapaciteit. Eventuele schade (bijvoorbeeld door vergraving bij inrichting) is dan echter al opgetreden. Door vóór realisatie een pompproef uit te voeren, kan onnodige schade voorkomen worden.

■ De Commissie beveelt aan om ten behoeve van de hydrologische monitoring, voorafgaande aan de realisatie van elk diepinfiltratiesysteem, op de betreffende locatie het doorlaatvermogen van het diepe watervoerend pakket en de verticale weerstand van de aangrenzende slechtdoorlatende lagen op basis van pompproeven te berekenen.

3.6.2 Ecologische monitoring

Naar de mening van de Commissie zal het voorgestelde ecologische monitoringplan naar verwachting niet de gewenste informatie opleveren¹⁹). Een permanent kwadraat per locatie is daarvoor te weinig. Ook is een eerste opname vóór ingebruikname van het systeem te laat. Voor een goede monitoring zou daar direct na de besluitvorming mee begonnen moeten worden. Verder is ook het een keer per twee jaar opnemen van permanente kwadraten onvoldoende om trends van weersinvloeden te kunnen scheiden; daarvoor dienen kwadraten ieder jaar opgenomen te worden.

■ De Commissie beveelt aan de monitoring van de ecologische effecten te intensiveren. In gebieden binnen de invloedssfeer van het grondwater zou - gelet op de te verwachten vegetatievariatie - het aantal permanente kwadraten moeten worden uitgebreid. Om op

19 Zie ook reactie 1 (bijlage 4).

nauwelijks onderbouwen van de toegekende gewichten is een gemis die de MCA minder bruikbaar en inzichtelijk voor buitenstaanders maakt.

De Commissie is daarbij overigens van mening dat, ofschoon gewichtentoekening altijd tot discussie kan leiden, de toegekende gewichten uit vakinhoudelijk oogpunt over het algemeen²²⁾ logisch lijken.

4.3 Methodologische onjuistheden

In het MER wordt de MCA naar de mening van de Commissie op vier punten onjuist toegepast:

1. In het MER fase 1 worden alle effecten op een schaal van 0 tot 9 uitgedrukt. Ook als het in absolute zin om zeer kleine effecten gaat, is deze schaal volledig gebruikt. Dit leidt ertoe dat, zowel bij in absolute zin kleine als in absolute zin grote effecten, de grootste score een 9 krijgt. Er is bijvoorbeeld relatief weinig kans op schade aan archeologische objecten en toch scores sommige locaties op dit aspect 9 punten. Dit hoeft bij het gebruiken van de scores in berekeningen geen probleem te zijn, indien aan scores gewichten toegekend worden die rekening houden met de omvang van de daadwerkelijk optredende effecten (bij grote effecten een groot gewicht, bij kleine effecten een klein gewicht). Dat is echter niet gebeurd: de gewichten zijn gemotiveerd aan de hand van algemene, gebieds-onafhankelijke uitgangspunten (zie deelrapport 8, pag. 5). Hierdoor leidt de gehanteerde schaal in de berekeningen tot een overwaardering van zeer kleine effecten²³⁾.
2. Als invoer voor de MCA worden effecten per miljoen m³ te winnen water gebruikt. Dat wil zeggen dat effecten op locaties met een grote capaciteit door een groot getal gedeeld worden en effecten op locaties met een kleine capaciteit door een klein getal. Dit levert alleen een juiste weergave van zaken op, indien de effecten kwantitatief (in plaats van kwalitatief) bepaald zijn, waarbij ook rekening is gehouden met het *oppervlak* waarover effecten spelen. Bij effecten waarbij dit niet het geval is, kan dit tot onjuiste uitkomsten leiden.
3. In de toegepaste MCA wordt gebruik gemaakt van gestandaardiseerde scores op een 10-puntsschaal. Bij veel effecten wordt eerst kwantitatief de score bepaald, waarna deze ingedeeld wordt in één van de klassen van 0 tot 9. Die klassenscore wordt vervolgens in de MCA gebruikt. Hierdoor gaat onnodig informatie verloren. De oorspronkelijk kwantitatieve scores horen als input voor de MCA te dienen.
4. In fase 1 worden vegetatie-effecten abusievelijk verwerkt in de effectscores op geomorfologie en bodem. Dit wordt gecorrigeerd in fase 2 door het aspect vegetatie apart te behandelen, waarbij het gewicht voor geomorfologie en bodem werd verlaagd. Bij deze correctie heeft men echter over het hoofd gezien dat, aansluitend op de verlaging voor geomorfologie en bodem (van 9 tot 6),

22 Zie ook § 2.3 van dit advies

23 In het MER fase 2 is deze tekortkoming ook onderkend en wordt deze op correcte wijze ondervangen door de scores op de 10-puntsschaal te relateren aan een absolute schaal.

BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies over het
milieueffectrapport Diepinfiltratie
Zuid-Holland West

(bijlagen 1 t/m 4)

GR O E M

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 7 januari 1998 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Koningskade 1
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
Telefoon 070 441 66 11

Provincie Zuid-Holland
Directie Water en Milieu

Commissie MER
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen :	29 JAN. 1998
nummer :	29-98
dossier :	286-56 t/m 91 (6x)
kopie naar :	VL/Sc/Pre/Bib/HA

Directie Water en Milieu
Afdeling Algemeen Beleid & Coördinatie
Ambtenaar Dhr. J. Verwoerd
Doorkiesnr. (070) 4417455
Telefaxnr. (070) 4417815

Ons kenmerk DWM 147604

's-Gravenhage, 7 januari 1998.

Onderwerp Awb/Gww; MER en vergunningaanvraag van N.V. Duinwaterbedrijf Zuid-Holland voor een aantal diepinfiltratieprojecten t.b.v. de drinkwaterwinning in het duingebied tussen Katwijk en Den Haag.

Namens Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland doe ik u 7 exemplaren van het op 14 november 1997 ontvangen MER en de vergunningaanvraag in het kader van de Grondwaterwet met betrekking tot bovengenoemde inrichting toekomen.

Conform artikel 7.18 van de Wet milieubeheer en artikel 3:18 van de Algemene wet bestuursrecht hebben wij de initiatiefnemer medegedeeld dat het MER aanvaardbaar is verklaard en de vergunningaanvraag in behandeling wordt genomen.

Conform artikel 7.26 van de Wet milieubeheer zien wij uw toetsingsadvies tegemoet uiterlijk 5 weken na afloop van de termijn, die wordt vermeld in de kennisgeving, die u te zijner tijd zal worden toegezonden.

De directeur Directie Water en Milieu,

J. Verwoerd

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de toetsingsprocedure in Staatscourant nr. 23 d.d. 4 februari 1998

Provincie Zuid-Holland

Onderwerp IX
Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland hebben op 14 november 1997 een Milieu-effectrapport en een vergunningaanvraag in het kader van de Grondwaterwet ontvangen van N.V. Duinwaterbedrijf Zuid-Holland voor een vijftal diepinfiltratieprojecten ten behoeve van de drinkwaterwinning in het duingebied tussen Katwijk en Wassenaar. Het betreft de locaties Berkheide/De Kom, Groenendaal Noord, Groenendaal Zuid, Voorlinden en Waalsdorp 2. Voor de besluitvorming over deze vergunningaanvraag is een Milieu-effectrapport (MER) opgesteld, waarvoor op 17 juli 1990 de richtlijnen zijn vastgesteld. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland coördineren de voorbereiding en behandeling van het MER en de vergunningaanvraag en zijn daarvoor tevens bevoegd gezag. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland heeft het MER aanvaardbaar verklaard en de desbetreffende vergunningaanvraag in behandeling genomen.

Inzage

Het MER en de vergunningaanvraag liggen van 9 februari 1998 tot en met 9 maart 1998 op werkdagen ter inzage:

- tijdens kantooruren bij de Directie Water en Milieu van de provincie Zuid-Holland, Koningskade 1 te Den Haag, kamer D 437, tel.nr. (070) 4417317;
- van 8.30-17.00 uur in het Gemeentelijk Informatiecentrum van Wassenaar, Johan de Wittstraat 45 te Wassenaar. Buiten kantooruren is inzage van de stukken mogelijk na telefonische afspraak, tel.nr. (070) 512222.

Inspraak

Schriftelijke opmerkingen over het MER kunt van 9 februari 1998 tot en met 9 maart 1998 indienen bij Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, Postbus 90602, 2509 LP Den Haag onder vermelding van DWM 147604.

Uw persoonlijke gegevens worden niet bekendgemaakt als u daar in een aparte brief bij de, van persoonlijke gegevens ontdane, schriftelijke opmerkingen om vraagt.

Mondelinge opmerkingen ten aanzien van het MER kunt u naar voren brengen tijdens een openbare zitting die zal plaatsvinden op dinsdag 3 maart 1998 om 16.00 uur bij de provincie Zuid-Holland, Commissiekamer 1, Prinses Beatrixlaan 15 te Den Haag.

Wij wijzen erop dat in de hierboven genoemde inspraaktermijn alleen opmerkingen over het MER-rapport aan de orde zijn. De opmerkingen kunnen slechts betrekking hebben op het niet voldoen van het MER aan de wettelijke regels, mede gelet op de eerder gegeven richtlijnen, dan wel op onjuistheden die het rapport bevat.

Bedenkingen ten aanzien van de aangevraagde vergunning kunnen worden ingediend vanaf het moment dat de ontwerpbeschikking ter inzage zal worden gelegd. Na genoemde termijn liggen het MER en de vergunningaanvraag met de overige van belangzijnde stukken ter inzage op de hierboven genoemde plaatsen tot aan het einde van de termijn waarbinnen beroep tegen de beschikking kan worden ingesteld.

Inlichtingen

Voor nadere inlichtingen en kopieën van van belangzijnde stukken (dit laatste tegen betaling) kunt u zich wenden tot de heer J.N.B. Verwoerd, tel.nr. (070) 4417455.

DWM/30

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: N.V. Duinwaterbedrijf Zuid-Holland

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland

Besluit: Vergunningverlening volgens de Grondwaterwet

Categorie Besluit m.e.r. 1994: C15.2

Activiteit:

Realisatie van circa 25 miljoen m³ aan diepinfiltratiecapaciteit (in de richtlijnenfase werd nog van 35 miljoen m³ uitgegaan, onder andere omdat toen uitgegaan werd van een reductie van oppervlakte-infiltratiecapaciteit met 10 miljoen m³, nu is dat 2,5 miljoen m³), verspreid over een aantal locaties in een gebied tussen de Leidse en de Haagse stadsregio's, Katwijk, de Noordzeekust en Rijksweg A4.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 11 april 1990

richtlijnenadvies uitgebracht op: 22 juni 1990

richtlijnen vastgesteld: juli 1990

kennisgeving MER: 9 februari 1998

toetsingsadvies uitgebracht: 10 april 1998

Bijzonderheden:

In haar richtlijnenadvies stelt de Commissie, dat naar haar mening locatiealternatieven het meest wezenlijke deel van het MER vormen, zodat daarop in het MER de grootste nadruk gelegd moet worden. De meest geschikte benadering daarbij lijkt de Commissie, dat niet bij voorbaat wordt uitgegaan van de in de startnotitie genoemde voorkeurslocaties, maar dat alle potentiële locaties binnen het studiegebied op een gelijkwaardige wijze worden afgewogen. Hierbij kan een gefaseerde aanpak worden gehanteerd, waarbij de in het MER te beschrijven locatiealternatieven met behulp van een multi-criteria-analyse (MCA) worden geselecteerd uit het totale aantal potentiële locaties. In juni 1990 zijn de richtlijnen door het bevoegd gezag vastgesteld.

Het MER wordt gepubliceerd in februari 1998. Het bestaat uit twee fasen: in fase 1 wordt uit 48 locaties binnen en buiten de duinen met behulp van een MCA een inperking gemaakt tot 30 locaties (zowel binnen als buiten de duinen). In fase 2 worden hieruit - wederom met MCA - alternatieven samengesteld, zogenaamde 'clusters van locaties', waarvan de milieueffecten in beeld worden gebracht. Het MER bevat onder andere deelrapporten voor ieder van de dertig locaties.

In haar toetsingsadvies stelt de Commissie dat de essentiële informatie in het MER gegeven wordt. Weliswaar zijn er kanttekeningen te maken - onder andere bij het niet meenemen van het 'clustereffect' bij samenstellen van alternatieven en de wijze waarop MCA toegepast is - maar deze worden geen essentiële tekortkomingen geacht, omdat er argumenten zijn om te veronderstellen dat de kans dat deze onzekerheid tot fouten in de selectie van locaties of het samenstellen en afwegen van alternatieven leidt, klein is. Verder doet de Commissie een aantal aanbevelingen voor de besluitvorming, onder andere ten aanzien van nadere maatregelen, benutten van potenties, compensatie en monitoring.

Samenstelling van de werkgroep:

dr. A. Barendregt (alleen toetsingsfase)
dr. H. Cohen (voorzitter richtlijnenfase)
dr. A.P. Grootjans (alleen toetsingsfase)
drs. C.J. Hemker (alleen toetsingsfase)
drs. R.H.J. Mooren
drs. L. van Rijn-Vellekoop (voorzitter toetsingsfase)
ir. H. Vaessen
drs. J. Wiertz (alleen richtlijnenfase)

Secretaris van de werkgroep: Rob Verheem

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	120398	Stichting Duinbehoud	Leiden	130398
2.	180398	Hoogheemraadschap van Rijnland	Leiden	230398
	130398	openbare zitting/prov. Zuid-Holland	Den Haag	160398